

SVENSKA JOURNALEN

LÄKARMISSIONENS MEDLEMS-
OCH ORGANISATIONSTIDNING
NR 4 AUGUSTI 2017 ÅRGÅNG 93

Felicia Stålgren valde
att göra sin praktik
i Tanzania.

MEXIKO:

**Bokstäver
som ger
nytt hopp**

INDIEN:

**Skolan
räddar barn
i slummen**

NYA PERSPEKTIV:

**Brunnar
– en väg
till fred**

40

liter vatten bär en åsna
i Etiopien hem från
brunnen varje dag.

På praao i Afrika

Alla har rätt till ett hem

För oss är det självklart att varje människa har rätt till ett tryggt hem – oavsett var du råkar födas eller bo. Vi är därför stolta över vårt långsiktiga samarbete där vi gemensamt kämpar för gatubarnen i Kampala, Uganda.

För varje såld bostad skänker Mäklarringen pengar till Läkarmissionens arbete på plats. Tillsammans fortsätter vi ge fler utsatta barn ett hem och en ny livschans.

Läs mer på maklarringen.se/litebättre

Foto: Hans-Jörgen Ramstedt

Läkarmissionen

VI HJÄLPER OMRÅDEN, FÖRETAG OCH MÄNNISKOR ATT VÄXA

När nya företag kan etablera sig och erbjuda arbetstillfällen skapar det liv och rörelse på platser som tidigare har varit öde, och gör skillnad i människors vardag. Det tycker vi är bra! Vi är ett fastighetsbolag som utvecklar kontors- och industrilokaler i expansiva områden i Stockholmsregionen. Du läser mer om oss på stendorren.se

STENDORREN

Lokaler som gör skillnad.

HEJ!

VÄLKOMMEN TILL SVENSKA JOURNALEN NR 4, 2017

Ett stort steg att äntra skolvärlden

Många minns sin första skoldag. Det gör inte jag. Däremot minns jag vägen dit. Vi skulle åka vanlig SL-buss och första morgonen åkte Marias pappa efter med bilen, för att se att vi gick av vid rätt hållplats. Jag minns att jag tänkte att vi lika gärna kunde åka med Bert när han ändå körde bil till skolan. För mig var det självklart att vi skulle dra i snöret efter hållplatsen Sågen. Inte skulle väl jag gå av fel? Jag skulle ju ändå snart fylla sju år!

Att börja skolan är ett stort steg, oavsett om man minns sin första skoldag eller ej. Ibland har jag förundrats över alla vuxna, ibland äldre, som väljer att gå alfabetiseringskurser via Läkarmissionen. Om man har levt i 60 år utan att kunna läsa, har jag tänkt att man kanske fortsätter så. För det tar ett tag innan man lär sig läsa flytande. Men då har jag missat ett par dimensioner.

Det finns en bild som har satt sig, som jag har hört från människor som aldrig fick gå i skolan eller som tvingades hoppa av. Den när de stått och jobbat på familjens åker och sett sina jämnåriga gå iväg till skolan. De personerna vet mycket om utanförskap men också hur otroligt avgörande skolan är. I den här tidningen finns ett reportage från alfabetiseringskurser bland ursprungsbefolkningen i Mexiko. Deras väg till skolan är krångligare än min var.

Många går flera timmar på hög höjd på svåra stigar i bergen. Men glädjen över att få lära sig läsa, gör att de tycker att det är värt det. Det har något med värdighet att göra. Vi önskar dem, och alla andra som börjar skolan, lycka till under hösten. Om det så är för första eller elfte gången.

EVA NORDENSTAM VON DELWIG,
INFORMATIONANSVARIG PÅ LÄKARMISSIONEN

FOTO: NATANAEL JOHANSSON

Felicias ovanliga praktik i Tanzania. Sid 14

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

04 Skänkte en miljon. Mäklarringen gav pengar till Läkarmissionen.

06 Nybliven företagare. Tack vare Läkarmissionen driver Murugan, 20, företag i dag.

07 Läkarmissionens Johan Lilja om hur våra val påverkar världen.

ABC-lektioner förändrar liv i Mexiko. Sid 18

FOTO: TORLEIF SVENSSON

22 Inspiratör. Eldsjälen Maimouna Issakas ger kvinnor i Niger en ny vardag.

25 Livmödrar i silver. Smycken ger pengar i kampen mot könsstympning.

26 På jakt efter vatten. Lyhördhet och goda kontakter livsviktigt när brunnar borras.

Åsnor öppnar vägen för färre konflikter. Sid 8

28 Annika Hagström om att inte lita på färdiga sanningar.

Läkarmissionen

MÅLET FÖR LÄKARMISSIONEN ÄR att stödja utsatta människors egen kraft och vilja att förändra sin framtid. Tack vare Läkarmissionens alla gåvogivare kan vi varje år genomföra internationella hjälpinsatser för närmare hundra miljoner kronor i fyra världsdelar, med tyngdpunkt på Afrika. För en hållbar och rättvis förändring kopplar vi ihop våra olika insatsområden till en kedja av insatser, Läkarmissionens utvecklingskedja.

Felicia Stålgren valde att göra sin prao i Tanzania.

Foto: Natanael Johansson.

40

Ungefär så många minnesblad hanterar Läkarmissionens Givarservice varje dag.

17

Av de sjutton globala målen är den sista punkten Läkarmissionens favorit, den som handlar om samverkan och globalt partnerskap.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

37

samlingar med musik i olika former och information om Läkarmissionens verksamhet har hållits första halvåret i år.

FOTO: HANS-JØRGEN RAMSTEDT

FOTO: THOMAS NYMAN

Mäklarringen besökte ett av Läkarmissionens hjälpprojekt för gatubarn i Kampala, Uganda.

Barn i Uganda fick besök av sponsorer

Mäklarringen skänkte en miljon till hjälpprojekt

Hittills har Mäklarringen skänkt över en miljon kronor till Läkarmissionens olika hjälpprojekt. En av eldsjälarna bakom arbetet, Carina Rosendahl, besökte nyligen Uganda dit en del pengar har gått.

– Vi besökte ett av Läkarmissionens center dit gatubarn får komma för att duscha, vila och äta. Det ger personalen tillfälle att skapa kontakt med killarna och tjejerna, för att få dem att lämna gatan. Carina besökte ett hem

för pojkar. Flickorna bor på annat håll. Det ryms 25 barn på hemmet, men just nu bor där 32 pojkar. Behoven är enorma.

– Vi besökte också slummen, för att se den verklighet de lever i. Det var hemska syner med alla de utsatta barnen. Man blir otroligt berörd, arg och bestört, säger Carina.

Vad händer med barnen på centret?

– Processen är lång. Barnen är ofta trasiga och måste lära sig att fungera i

grupp. De lär sig enkla regler, samt att läsa och skriva, bädda sin säng och att hjälpa till i köket. Processen kan ta allt från tre månader upp till ett år. Läkarmissionens partner letar efter anhöriga till barnen för att få reda på varför de har rymt. De försöker också få veta om föräldrarna behöver råd eller annan stöttning. Det är ingen självklarhet att barnen ska tillbaka hem.

Hur kom ni i kontakt med Läkarmissionen?

– Nursel, en drivande tjej på vårt Hässelby-kontor, kom i kontakt med Läkarmissionen 2013 och inledde ett samarbete. På den vägen är det.

50-åringar samlade pengar till mödravård

FOTO: PRIVAT

Marie och Urban Jarnelid firade sina 50-årsdagar på mors dag och gjorde då en insamling till säkra förlossningar. Så här berättar Marie:

”Då jag föddes 28 maj 1967 var det mors dag och mina föräldrar skrev i an-

nonsen ”en flicka – vilken morsdagspresent”. Även i år sammanföll mors dag med min födelsedag och vi valde att även fira min mans 50-årsdag denna dag. Och Läkarmissionens morsdagspresent blev ett perfekt insamlingsmål i samband med det. Vi bjöd

in till en enkel fest i trädgården via tidningsannons och Facebook. Totalt kom 77 personer och nästan alla bidrog med en gåva till Läkarmissionen. Vi var alldeles överväldigade över den stora generositeten när vi summerade dagen och beloppet.”

FOTO: THOMAS NYMAN

Fosterfamilj får stöd av Läkarmissionen

Ruth Byekwaso och hennes man har valt att ställa upp som fosterfamilj till Joshua och Ivan som fått hjälp av Läkarmissionen i Kampala.

Deras pappa avtjänar ett långt fängelsestraff, och bröderna har aldrig haft en vuxen som tagit hand om dem. Familjen är i stort sett

självförsörjande på mat, men får hjälp av Läkarmissionen med skolväxter till killarna. Ruth har åtta egna barn men sju har flyttat hemifrån och har egna familjer.

”Vi besökte slummen, för att se verkligheten som de lever i. Det var riktigt hemska syner.”

Vi skänker pengar genom att lägga en viss peng till något av Läkarmissionens projekt för varje sålt objekt. En gång per år får två av oss möjlighet att åka till något av projekten.

Hur känner du inför projektet nu när du varit där?

– Jag känner ett större engagemang efter min resa. Jag vill få in ännu mer pengar nu när jag vet att de kommer rätt.

TEXT: HANNA ROSELL

Murugan, 20 år är en av många unga vuxna som fått hjälp till en yrkesutbildning av Läkarmissionens partner Eficor.

Han fick hjälp till utbildning

Murugan, 20, bor i Indien och driver eget företag.

I Indien har alla barn rätt till gratis skolgång, men om ett barn uteblir från skolan mer än två månader ramlar namnet ur listorna och skolplatsen upphör. Det var precis vad som hände Murugan.

De flesta som bor i storstaden New Delhis slumområden är inflyttade från landsbygden. När Murugan var 17 år reste familjen till

sin hemby Chennai för att ta hand om hans syster som varit med om en motorcykelolycka. Familjen blev kvar i sex månader.

TILLBAKA I DELHI hade Murugan förlorat sin plats i skolan. Han hade ingen utbildning och ingenting att göra. Föräldrarna förväntade sig att han skulle försörja sig själv och kanske bidra

till familjekassan. Murugan mådde inte bra. Då fick han se skyltarna om Läkarmissionens partner Eficors arbete. Han hörde mycket gott om dem och att de bekostade utbildning till unga vuxna.

MURUGAN OCH Eficor fick kontakt. De diskuterade Murugans intressen och vad han ville göra med sitt liv. Han är mycket intresserad av mobiler och ville gärna lära sig mer.

I dag är Murugan utbildad mobiltelefonreparatör. Han har läst in de sista klasserna

i skolan och har startat sin egen verkstad i hemmet. Han började i liten skala och tog initialt väldigt lite betalt, men allt eftersom han har lärt sig mer känner han sig också mer frimodig att ta rättvist betalt för arbetet.

Nu har han en fullserviceverkstad och är helt självförsörjande.

TEXT: HELEN KARLSTRÖM
FOTO: JÖRGEN BODESAND

Indien är världens näst största mobiltelefonmarknad efter Kina. Antal mobilabonnemang passerade en miljard i oktober 2015.

FOTO: TOMAS OHLSSON

och kommuner tävlar mot varandra om vilka som kan samla in mest.

Lördagarna 29 september och 7 oktober är de stora insamlingsdagarna och den 6 oktober är det stor gala i SVT.

Skyddsänglar på Torp

Läkarmissionen var på plats på Torpkonferensen utanför Kumla

Under midsommarveckan var Läkarmissionen på Torp, en konferens som arrangeras av Evangeliska frikyrkan.

Vi hade fyra ”värvare” på plats som berättade hur man kan engagera sig för att hjälpa utsatta barn runtom i världen, genom att bli Skyddsängel hos Läkarmissionen.

”Vi vänder oss till människor med ett hjärta för andra

människor som har det svårt, och vi tror att många sådana finns här på Torp”, säger Läkarmissionens Richard Niklasson om satsningen.

Besökarna i monter kunde prova på att bära ved så som fattiga ”risflickor” i Etiopien tvingas göra och Richard Niklasson bjöd på gitarrspel, och berättade om Läkarmissionens arbete.

FOTO: JOHANNA BERGKRATZ

FOTO: JOHANNA BERGKRATZ

Läkarmissionens Richard Niklasson och Helen Karlström var på plats på Torpkonferensen.

Therese Holst prövar på att bära ved som de fattiga risflickorna i Etiopien tvingas bära.

Vatten – en mänsklig rättighet

När man vet att en stor del av jordens yta täcks av vatten kan det vara knepigt att tala om vattenbrist. Men tillgången på drickbart vatten är på nedgång, visar fakta från de larmrapporter som kommer från många av varandra helt oberoende källor. Vi kan också notera att platser i vårt eget land allt oftare drabbas av brist på vatten då grundvattennivåer sjunker. Så trots att mängden i princip är densamma, så finns det allt mindre, rent, brukbart vatten för en värld med allt större behov av just det.

Vid min senaste resa till Tchad noterade jag att Tchadsjön i dag enbart är fem procent av sin storlek jämfört med storleken för femtio år sedan och det finns flera konfliktforskare som lyfter fram att bristen på vatten kan bli en framtida orsak till krig.

Jag tänker på det när jag ser tillbaka på mötet med kvinnan som deltar i ett av våra projekt. Hon räckte mig det dyrbaraste hon hade, ett glas med rent vatten. Jag höll glaset i handen och tvekade. Var det tillräckligt rent, skulle jag vara frisk efteråt? Jag skämdes över min tveksamhet att visa henne samma aktning som hon visade mig genom att ge mig av sitt dyrbara vatten. I det följande samtalet kring skillnaden mellan mitt liv och hennes chockades hon över att vi spolar toaletterna med rent vatten, och att vi duschar i dricksvatten.

”Hon räckte mig det dyrbaraste hon hade, ett glas med rent vatten.”

Min dagliga konsumtion av vatten är mer än vad hon använder på en månad, och långt mycket mer än så om vi räknar den medelkonsumtion av dricksvatten som varje enskild person förbrukar i Sverige. Bara att framställa ett kilo textilier kräver mer än 10 000 liter vatten. Vilket ansvar ger det mig för situationen i Tchad? Har jag min livsstil på bekostnad av andras utsatthet? Kan jag genom att ändra mina vanor påverka förutsättningarna för någon annan att leva ett fullt liv? Hur hänger allt ihop? Är det så att vi håller på att överkonsumera den resurs vi alltid har tagit för givet?

Som ledare för Läkarmissionen är jag alltid fascinerad av att det lilla kan bli så stort. Att små medel som kommer från flera kan bli väldigt stora medel som åstadkommer stor skillnad för många. Det är nog så med vatten också, tänk om alla i Sverige minskade sin textilkonsumtion med ett halvt kilo. På tio miljoner innevånare blir det en besparing på 50 miljoner kubikmeter vatten.

Så med små medel och med små förändringar kan vi vara med och göra stor skillnad, visst vill du också bidra till det?

JOHAN LILJA
DIREKTOR PÅ LÄKARMISSIONEN

ÅSNOR – RÄDDARE I NÖDEN

Den senaste tiden har det talats mycket om vattenbrist och låga grundvattennivåer i delar av Sverige. Problem som liknar en stilla viskning jämfört med situationen i östra Etiopien, där Läkarmissionen har genomfört en nödhjälpsinsats – med fokus på åsnor!

ETIOPIEN: VATTENPROJEKT

T

orkan är uppenbar i Etiopien. Oavsett om vi åker på de stora slätterna eller genom de mer bergiga områdena, så dammar det rejält. När ett fordon närmar sig från andra hållet är dammolnet det första man ser, och vi skyndar oss att veva upp sidorutorna.

Men det är inte många bilar, bussar och lastbilar som passerar. Däremot kör vi hela tiden förbi grupper av åsnor, lastade med gula vattendunkar. Jag har nog aldrig sett så många åsnor på en och samma dag.

Förklaringen visar sig lika enkel som självklar: Grundvattennivåerna är så låga här i Midega Tola-distriktet, att det i princip inte går att borra brunnar. Det vatten som finns är antingen regnvatten som har sparats i olika dammar, eller vatten som har forslats hit med tankbilar.

ETT NORMALT ÅR regnar det under två perioder, mest från mars till maj och lite mindre i november-december. Resten av året faller det inte en droppe. Men när det kommer för lite, eller nästan inget regn alls, under regnperioderna, då blir det kris. Det var vad som hände 2016.

Därför beslöt Läkarmissionen tillsammans med den holländska organisationen ZOA att göra en särskild insats här, för att hjälpa de fattigaste och mest utsatta familjerna.

Eftersom de tvingades söka sig allt längre bort för att hitta vatten, blev det till slut omöjligt för dem att själva bära hem vattendunkarna.

– När det var som värst var vi tvungna att gå i över sex timmar för att hitta lite vatten. Sedan tog det ju ännu längre tid,

LÄS MER OCH STÖTTA VÅRT ARBETE:
WWW.LAKARMISSIONEN.SE

ETIOPIEN: VATTENPROJEKT

när man skulle bära hem dunken. Och det vatten man orkade bära räckte inte länge, berättar Sharo Marduve.

Nu har kvinnorna och flickorna, som har den mödosamma uppgiften att ordna med vattenförsörjningen, fått hjälp. Sharos familj och fyra andra familjer delar en åsna. Alla har sin "vattendag", då de med åsnan kan forsla hem 40 liter vatten på en gång.

– Det är givetvis en stor förbättring, men det vattnet räcker inte för hela veckan, påpekar Sharo, och de andra instämmer.

För att förklara för mig hur sparsamma de tvingas vara med vattnet under torrtiden, förklarar en av kvinnorna, Azima, att man "till vardags" bara tvättar händerna och ansiktet. En gång i månaden tvättar man resten av kroppen.

EFTERSOM ÅSNORNA även är användbara när det ska hämtas ved eller för att transportera grönsaker till och från marknaden, var kvinnornas önskemål att alla familjer skulle få en åsna var. Men hade varje familj fått en egen, hade många andra blivit utan. Det fick de flesta att ändå tycka att det var bättre som det blev för att minska risken för osämja och avundsjuka i byarna.

Från början var det tänkt att det skulle följa med en kärra till varje åsna, vilket skulle göra det möjligt att transportera större laster. Men kärrorna visade sig vara väldigt dyra och svåra att få fram. Därför valde man i stället att förse åsnorna med en speciell sorts sadel, en "gerota", i vilken man kan placera vattendunkar eller annat som ska transporteras.

Sadlarna tillverkas lokalt och under mitt besök såg jag nästan uteslutande åsnor med sadlar, inte med kärror.

FÖRUTOM UTDELNINGEN av åsnor och sadlar till över tusen familjer, har det konstruerats två nya dammar för uppsamling av regnvatten. Om regnen kommer som de ska, fylls dammarna med över 20 000 kubikmeter vatten, vilket innebär att de som bor i närheten har bra tillgång till vatten under hela året.

När vi anländer till den ena dammen, i Mudi Bale, kommer några män från den närbelägna byn Kufa dit, för att hälsa på oss och berätta vilken skillnad dammen har inneburit.

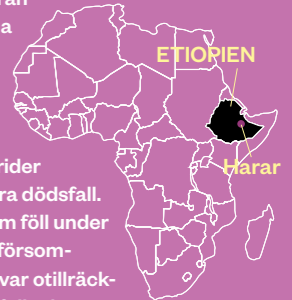

"Tiden vi sparar påverkar hela familjen. Även flickorna går nu i skolan varje dag och vi kan odla mer grönsaker och förbättra våra hus."

Vattenbristen - en ständig oro

Midega Tola-distriktet ligger i delstaten Oromia, några mil sydöst om staden Harar, en knutpunkt på vägen till Somalia och Djibouti. Bristen på vatten är en ständig källa till oro och konflikter här. Inom befolkningen i Midega Tola delar man solidariskt på vattenkällorna, men längs gränsen till grannstaten Somalia patrullerar bondemiliser för att hindra nomaderna från

att föra sina hjordar till källorna. Periodvis bryter regelrätta strider ut, med flera dödsfall. Regnen som föll under våren och försommaren i år var otillräckliga för att fylla de nya dammar som Läkarmissionen har bekostat. Därför beslöt man att skjuta upp utdelningen av mungbönsofsäde till i höst - i hopp om att det då ska falla tillräckligt med regn för att ge god skörd. Behovet av de utdelade åsnorna och vattendunkarna är därför ännu större i dag, då vattenbristen riskerar att förvärras den närmaste tiden.

– Vi är så tacksamma för dammen.

Förut tog det tio timmar för oss att hämta vatten. Nu tar det högst en timme, förklarar de och tillägger:

– Tiden vi sparar påverkar hela familjen. Även flickorna går nu i skolan varje dag och vi kan odla mer grönsaker och förbättra våra hus.

Det visar sig till och med att många familjer som tidigare flyttat från byarna på grund av vattenbristen, nu har återvänt.

– Om du hade kommit hit

innan dammen byggdes, skulle du inte ha träffat en enda person. Nu är det ständigt folk i rörelse här, förklarar en av männen - och alla nickar instämmande.

IDEN HÄR DELEN av Etiopien är få hjälporganisationer verksamma, trots att det är en av de fattigaste regionerna.

– Folk är väldigt tacksamma för den hjälp vi har gett dem. De är vana vid att kämpa hårt för att klara sig, men på senare tid har situationen blivit så allvarlig, att de inte har vetat vad de ska ta sig till.

– Därför känns det särskilt bra att vi kunnat genomföra den här insatsen, säger ZOA:s lokala koordinatör Abiyu Hassen.

Samtidigt som familjerna har fått hjälp med vattenförsörjningen, har de också fått några nya grödor, som passar bra för det torra klimatet. Mest uppskattad blev en variant av mungbönan. När nästa regnperiod börjar, kommer ytterligare fyra ton mungbönefrön delas ut till familjerna, men tills dess förvaras bönen inlåsta och bevakade på fem olika platser.

Hos oss används mungbönor främst till böngroddar i sallader, men här tillagas de med lite vatten tills konsistensen blir som en tjock sås.

– Alla älskar dem, säger några kvinnor som är i färd med att sikta och mala mungbönor.

– Till och med katterna, tillägger en av dem och skrattar.

"När det var som värst gick vi i över sex timmar för att hitta vatten. Och sedan skulle man bära hem den tunga dunken. Nu delar vi och fyra andra familjer på en åsna. Alla har sin "vattendag", då vi kan forsla hem 40 liter vatten på en gång", berättar Sharo Marduve.

INTERVJU:
FELICIA STÅLGREN

FELICIA PRAOADE I TANZANIA

När Felicia Stålgren och hennes klasskamrater började söka praoplatser fattade hon ett annorlunda beslut. Felicia valde att göra sin praktik i Tanzania. En resa hon aldrig kommer att glömma.

TEXT: THERESE PETERSON / FOTO: NATANAEL JOHANSSON

INTERVJU: FELICIA STÅLGREN

M

aten, kulturen, människorna. Allt kändes nytt när Felicia Stålgren landade i Tanzania. Och ändå inte. Hennes pappa växte upp i Burundi, där farföräldrarna har arbetat i större delen av sina liv, och hennes mamma har tidigare arbetat i flera olika länder, bland annat Demokratiska Republiken Kongo. Så på något vis upplevde hon det som helt naturligt.

– Det känns som att jag hör hemma där, säger Felicia självklart.

HON RESTE DIT med sin mamma, Maria Stålgren, för att göra sin praoperiod på "mammans jobb". Maria arbetar nämligen som hälsoexpert på Läkarmissionen och skulle till Tanzania för att besöka kliniker och hålla i seminarier. Så när Felicias skola, Adolf Fredriks musikklasser i Stockholm, sa ja och alla säkerhetsfrågor var avcheckade, fick hon följa med.

– Det var väldigt roligt att åka med mamma. Hon är en stor förebild för mig, och att få se henne i sin professionella roll var speciellt. Hon kan så mycket om sjukvård, medan jag inte kan mycket alls, så vi blev lite som ögonöppnare för varandra.

Utöver den tryckande värmen, som blev lite av en chock för Felicia, så kände hon även stor värme från de människor hon mötte.

– Alla var så trevliga och passerade vi någon på gatan så log alla mot oss.

Dagarna fylldes med studiebesök. Felicia fick följa med några svenska volontärer till en förskola, och tillsammans med sin mamma åkte hon runt på landsbygden och besökte hälsocentraler, som skilde sig stort från de vårdcentraler hon är van vid från Sverige.

Högst upp Dorothea och Koloa och längst ner Neema med sin make och nyfödda bebis.

– Vi kan tycka att de inte har kommit så långt, men vi åkte med en läkare, som själv har växt upp nära en av klinikerna, och som har sett hur de blivit bättre och bättre.

Men på en punkt påminnes hon om Sverige. Många av personalens kläder är nämligen skänkta härifrån, och Felicia tyckte att det var kul att någon plötsligt kunde dyka upp i en läkarrock med "Landstinget i Gävle" tryckt på bröstet.

Maria hade försökt förbereda Felicia på det hon skulle få möta, ändå var det många intryck, möten och kommentarer hon hört som trängdes i Felicias huvud på kvällarna.

– Hjärnan arbetade verkligen för högtryck hela tiden, så jag sov jättegott, säger Felicia och skrattar.

Det som berörde henne mest av det hon upplevde under resan var besöken på Nkingas förlossningsavdelning.

– Alla mammorna jag mötte var så glada och tacksamma över att de hade fått föda barn där, på ett sjukhus.

I EN SAL MÖTTE hon Dorothea, som höggravid hade tvingats gå 14 kilometer för att komma till sjukhuset. Hon kom fram i precis rätt tid för att föda sina tvillingar, en flicka och en pojke, men bara flickan, Koloa, överlevde.

Läkarmissionens hälsoprogramansvariga Maria Stålgren med dottern Felicia.

Så här skrev Felicia i sina anteckningar efteråt:

"Hon (Dorothea) öppnar sjalen hon har knutit runt sig, och Koloa sticker ut sitt lilla huvud. Koloa är för liten för att andas och äta för egen maskin så hon har en slang i näsan. Hon ligger hop-snurrad till en liten boll på Dorotheas bröst och har ett nät över sig för att inte flugor eller något annat ska störa henne."

DOROTHEAS BLICK är fäst på Koloa. Hon går ofta och hämtar vatten ur en liten hink som står vid dörren, och fyller på i Koloas påse som hör till slangen som hon har fäst i näsan, fast påsen

FOTO BILDKOLLAGE: MARIA STÅLGREN

"Jag blev så imponerad av alla coola läkare."

fått så bra hjälp på sjukhuset. Om hon inte hade kommit dit hade inte något av barnen klarat sig.

Många av mammorna på förlossningsavdelningen var väldigt unga, berättar Felicia, nästan i samma ålder som hon själv. En av dem, 17-åriga Neema, visade Felicia sin nyfödda bebis.

– Neemas och min framtid ser så olika ut. Vi är båda i början av livet, men hon har inte samma möjligheter som jag. Hon har fötts in i en situation där hon inte har så många val, medan jag går i skolan och varje dag kan välja vad jag ska göra. Sådant som vi tar för självklart. Det är ju så naturligt för mig att gå i skolan och att ha mat på bordet, men så är det inte för alla.

Neema, men även många av de fattiga människor som Felicia såg längs gatorna och på marknaderna de besökte, är möten som kommit att skava i henne, och som fortfarande är lite svåra att hantera.

– Jag kände att jag så gärna ville göra något för dem, men jag kan ju inte hjälpa alla. Ska man få till en förändring behöver man göra något som gör skillnad på längre sikt, säger Felicia klokt.

– Jag tror att jag kommer ha nytta av det jag har varit med om i min vardag framöver. Att kunna jämföra och känna tacksamhet för att jag har det så bra.

De annorlunda praodagarna har satt djupa spår i Felicia, och att hon kommer återvända till Afrika är hon rätt säker på.

– Jag blev så imponerad av alla coola läkare. De sa till mig "om tio år får du komma tillbaka och jobba", och det vill jag gärna. Jag vill bli läkare och jobba för en hjälporganisation, som mamma, och flytta till Tanzania.

MAMMA MARIA STÅLGREN:

"Att få uppleva det här med Felicia, att gå runt med henne på en förlossningsavdelning i ett främmande land, inte bara i min professionella roll utan även som mamma, det var så stort. Och att på kvällarna ligga under moskitnäten och prata om alla intryck. Då nöp jag mig nästan i armen och tänkte: "Är det sant att vi gör det här tillsammans?" Minnena därifrån kommer prägla henne för alltid."

SKRIVKURS PÅ SCHEMAT

Zapotec-folket i södra Mexiko är en av landets ursprungsbefolkningar, som på många sätt har blivit diskriminerat. Därför betyder de läs- och skrivkurser som Läkarmissionen bedriver bland dem väldigt mycket. I synnerhet kvinnorna har fått ett helt nytt självförtroende – tack vare sina nyvunna kunskaper.

TEXT: CONNY SJÖBERG / FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

Lär andra läsa. "Jag vill hjälpa människor att förbättra sina liv. Och det är en stor sak att få lära sig läsa, skriva och räkna. Det ger självkänsla", konstaterar 25-åriga Grejoria Martinez Santiago, som undervisar tolv (!) olika grupper i hemstaden La Sirena.

BILDREPORTAGE:
MEXIKO

Roligt att lära. "Jag ville egentligen bara lära mig att skriva mitt namn, men nu har jag lärt mig mycket mer. Och ju mer man lär sig, desto roligare blir det", konstaterar Anita Manjaraz Albarras (till vänster).

Även män på läskurs. Från början var det bara kvinnor som kom till kurserna. Men nu börjar allt fler män att svälja stoltheten, eftersom de också mestadels är analfabeter.

Strapatsrik färd. Dagens lektioner är avslutade och kvinnorna börjar den mödosamma vandringen hem längs branta bergsstigar. I vissa fall tar det 1-2 timmar innan de når fram.

”KVINNORNA HAR FÅTT MOD”

Maimouna Issakas huvuduppgift är att utbilda kvinnor i de byar där det borras brunnar.

Isex år studerade 28-åriga Maimouna Issaka vid universitetet i Niger med specialinriktning på hygien och sanitet. Sitt första jobb fick hon hos Läkarmissionens partner IAS. Och att Maimouna är ung och kvinna, har aldrig varit ett problem i kontakten med byborna. Tvärtom.

– Männen verkar föredra att jag är kvinna, eftersom

”Brunnen har en enorm effekt på det dagliga livet i byn.”

större delen av mitt jobb går ut på att samtala med kvinnorna, då det tradi-

tionellt är deras ansvar att hämta vatten. Däremot blir kvinnorna ibland förvirrade, eftersom jag gör samma saker som, och är jämställd med, männen i teamet.

FRÅN BÖRJAN var Maimounas uppgift att undervisa byborna om vikten av god hygien. Det vill säga allt från att gräva ordentliga toaletter och att regelbundet tvätta händerna, till att få dem att hålla djuren separerade från där de själva vistas.

– De är vana vid att getterna bajsar var som helst och att hönsen springer ut och in i hyddorna. De förstår när jag förklarar varför det inte är bra, men det tar tid att ändra

mentalitet och beteende. Att få dem att leva så.

Numera har Maimouna ansvar för hela genomförandet av brunnsprojekten i ett distrikt.

Hon sköter planeringen av alla aktiviteterna och håller kontakt med de lokala myndigheterna.

– Vi är på väg att ändra vårt sätt att arbeta, på grund av de erfarenheter vi har gjort, säger hon och förklarar:

– Vi jobbar mycket mer på djupet med våra lokala vattenkommittéer nu. Det är bara de som i längden kan se till att brunnarna fortsätter att fungera, och ger byn rent och friskt vatten efter att vi har lämnat.

NÄR MAIMOUNA började arbeta för IAS fick hon först be sin pappa om lov. Hon skulle ju bo långt ute på landet, flera veckor i sträck, men han sa okej. Fram till dess hade hon bott hemma. En detalj hade hon dock utelämnat. Hon skulle sova i tält!

– Jag ville inte oro min mamma, och jag var faktiskt lite rädd själv. Men det var fantastiskt, säger Maimouna och ler med hela ansiktet.

Varje medlem i teamet hade ett eget litet tält.

– Det fanns en kvinna till i gruppen och vi såg alltid till att våra tält låg i mitten. Och när vi behövde gå på toaletten följdes vi åt, berättar hon.

Numera försöker de hyra hus någorlunda nära byn, som används både som kontor och bostad.

För snart ett år sedan gifte sig Maimouna, men det fick henne inte att sluta arbeta.

– Min man är mycket förstående och visste vad han gav sig in på när han gifte sig med mig, säger hon och skrattar.

– Jag älskar mitt jobb och tänker fortsätta med det, även om vi får barn.

Vad ser du då för resultat av ditt arbete?

– Brunnen har en enorm effekt på det dagliga livet i byn, allra mest för flickorna. De går i skolan nu. Förut tog det sådan tid att hämta vatten, att det inte var möjligt. Men även relationerna mellan män och kvinnor påverkas. Förr var det bara männen som förde byns talan. Nu deltar kvinnorna i diskussionerna och vågar utmana sina män mer.

Männen är också nöjda med att vattenfrågan prioriteras. ”Tack vare brunnen är maten klar när jag kommer hem på kvällen”, säger någon, och en annan tillägger ”nu behöver min fru inte längre vara borta på natten, för att vänta på sin tur vid de källor där det finns vatten nattetid”.

TEXT: CONNY SJÖBERG
FOTO: TORLEIF SVENSSON

MAIMOUNA ISSAKA

Ålder: 28 år.

Bor: Niamey, Niger.

Familj: Nygift. Maken jobbar som tultjänsteman.

Gör: Utbildar kvinnogrupper i hygien, hälsa och skötsel av den djupborrade brunn som rätt använd kommer att förse byn med rent vatten i många år, och göra dem friskare.

”Det går bra att jobba för en kristen organisation, trots att jag är muslim. De respekterar mig och jag respekterar dem”, konstaterar 28-åriga Maimouna Issaka, som arbetar för Läkarmissionens partner IAS i Niger.

Miriam talade mod till unga Alvestabor

”Det är så
coolt att
Miriam
kommer
just till oss.”

Miriam Mondragon var i april på turné i Sverige för att berätta om sitt arbete med utsatta barn och unga i Honduras. Vi följde med till Alvesta, en plats som fått betydelse mycket för det arbetet.

Miriam Mondragon och organisationen ASJ i Honduras, arbetar sedan 2006 med Läkarmissionens projekt Rescue, för att hjälpa barn och unga som utsatts för sexuella övergrepp. Just i dag är hon i Alvesta för att träffa några av de ungdomar som möjliggjort delar av Rescues insatser.

SEDAN 2011 har olika tjej- och killgrupper i Alvesta församling lagt hundratals timmar på att samla in pengar för att hjälpa unga i Honduras. De har haft discon, sålt kakor, haft loppis och även auktioner ut ”tårtning av präst” och insamlingen är snart uppe i 300 000 kronor.

Tjejerna från årskurs 6 och 7, som släntrar in i församlingshemmet, är förvåntansfulla. ”Är det hon?” viskar någon och pekar på Miriam.

De har sett fram emot hennes besök.

– Det är så coolt att hon kommer just till oss, säger en av tjejerna.

– Ja, det ska bli häftigt att höra hur hon har det, svarar en annan.

De har fått förbereda frågor till Miriam, och undrar hur hon och hennes familj har det i Honduras. De frågar om våldtäkter och mord, om hur många barn som blir utsatta.

Endast två procent av alla brott i Honduras leder till rättgång och såväl regering som rättssystemet är korrupt. Men Rescues verksamhet har gett resultat. De har fått till viktiga lagändringar som motverkar korruption och på så sätt ökat rätts-säkerheten i samhället. I stadsdelen Nueva Suyepa i huvudstaden Tegucigalpa har mordstatistiken reducerats med 75 procent sedan ASJ började sitt arbete där.

Tjejgruppen sitter knäptyst medan Miriam pratar. Hon förklarar pedagogiskt komplexa frågor om kriminalitet, fattigdom, knarkhandel,

rättsstater, gängbildning och berättar om strategin som Rescue lär ut till unga i Honduras, om någon vuxen blir för närgången:

Säg nej. Skrik. Spring. Berätta för en vuxen.

PÅ FRÅGAN VAD som varit tjejernas främsta drivkrafter under insamlingen är svaren självklara.

– Jag satte mig in i situationen själv. Om jag hade varit i deras situation hade jag velat att någon skulle samla in pengar till mig, säger en tjej.

– Ja, det är viktigt att alla ska ha det rättvist, kontrar ytterligare en.

Miriam visar inga tecken på att tröttna på det hon berättar om, energin tycks aldrig ta slut.

Hon frågar vad tjejerna kommer ta med sig från den här dagen.

– Att ingen människa är bara ond!

– Att vi gör skillnad för barnen!

– Att vi ska vara modiga!

TEXT: EMELIE GUNNARSSON

FOTO: KRISTIN HORN

SÅLLSTRÖM

Beatas livmodrar i silver hjälpes utsatta kvinnor

En dag började det trilla in swish-betalningar till Läkarmissionen som hänvisade till företaget atom47 i Malmö. Vi ringde upp ägaren Beata Svensson för att höra mer.

När silversmeden Beata Svensson såg en dokumentär om kvinnors situation i världen, så väcktes starka känslor inom henne, men också en idé.

– Jag har länge funderat på att göra ett smycke som skulle symbolisera något starkt och vackert, precis som en livmoder är. Liv blir till där! Så jag tillverkade en livmoder i silver.

De som sedan valde att köpa smycket ombads att swisha delar av beloppet till Läkarmissionen.

Varför just Läkarmissionen?

– Läkarmissionen utmärker sig som en organisation som gör skillnad och jag kän-

ner starkt för projekten mot könsstämpning och för säkra förlossningar.

– Jag brinner för flickors och kvinnors rättigheter, men har själv två söner och de skojade förra veckan om att jag gör så många livmodrar just nu.

Vad inspireras du av?

– Många idéer och modeller kommer då jag letar efter ett smycke till ett klädesplagg eller från överblivet silver som bildar mönster på mitt arbetsbord. Ibland faller spillbitar på briljanta sätt.

– Mina barns leksaker och fantasi är också stor inspiration. Dom säger dagligen – mamma kan du inte gjuta en sådan här eller göra en ring som ser ut som det här.

Vad har du på gång framöver?

– Sommar innebär inspiration och att leka fram nya smyckesmodeller. Kreativitet kommer inte på beställning, men när jag är ledig snurrar det i huvudet av saker jag vill göra.

Vad är du mest stolt över i ditt arbete?

– Att smyckena är skapade av mina händer. Och såklart ligger min livmoder i silver mig varmt om hjärtat med dess innebörd. Det känns bra att få göra skillnad för andra kvinnor. Systerskap måste lyftas fram!

”Det känns
bra att få
göra skillnad
för andra
kvinnor.”

Silversmeden Beata Svensson gör halsband i form av livmodrar i silver. Priset är 500 kronor och 50 kronor går till Läkarmissionens arbete mot könsstämpning. Följ Beata och atom47 här: atom47.tictail.com/product/uterus-necklace

Silversmeden Beata Svensson.

Livmoder-
smycket.

VATTNET SOM ALLA VILL HA

Vatten är en känslig fråga. Att borra brunnar i länder som saknar rent vatten kan bli en björntjänst om man inte lyssnar in folket de borraras för. Man måste även lyssna in det som sägs mellan raderna. Annars riskerar man att skapa konflikter. Kring brunnen.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG / FOTO: TORLEIF SVENSSON

I områden där människor har långt till vatten blir vardagslivet problematiskt. Därför satsar Läkarmissionen mycket på att borra brunnar tillsammans med IAS (International Aid Services). Bristen på vatten kan också leda till allvarliga konflikter. Så när det är dags att borra någonstans krävs ett ordentligt förar-

bete. För även om det är bättre med fler borrhål än färre, så är den exakta platsen för brunnshålet extremt avgörande, menar Leif Zetterlund, en av grundarna till IAS, som i hela sitt liv har arbetat för att ge människor i afrikanska länder rent vatten.

– Är det en motsättning mellan olika stammar och du bara har borrarat till ena folkgruppen kan det förstärka en konflikt och då kan det vara viktigt att borra ett extra hål till den andra gruppen,

även om det inte är så långt mellan just de brunnarna, berättar Leif.

Så för att det ska bli rätt jobbar de alltid ihop med befolkningen. Förutom att de lokala myndigheterna är med och bestämmer, skapas också en vattenkommitté av dem som bor i byn. Den består av 6–8 personer och väljs av byns ledare.

– Det är viktigt att kvinnor är med i kommittén. Det är de som ansvarar för vattnet och kan vi flytta vattnet när-

mare bostäderna så löser vi stora problem. Sedan är vi noga med att poängtera att det inte är vår brunn. Det är deras brunn och deras ansvar. De får ta konsekvenserna, säger Leif.

Vattenkommittén ansvarar för brunnens skötsel. De bestämmer också om det ska tas ut avgifter för att använda brunnen, för att ha medel till eventuella reparationer. De ska även lösa kon-

”Har du räknat med regn en viss tid som inte kommer, så kan du förlora hela din skörd.”

flikter som uppstår, ofta relaterade till boskap.

– Alla som har djur måste ha vatten och konflikter uppstår när det inte finns tillräckligt. När någon tar vatten till sina djur från ett hål som var tänkt till andra och andras djur, säger Leif.

Det finns flera sätt att hjälpa med

Leif Zetterlund arbetar med att ge människor i afrikanska länder rent vatten.

vatten utöver att borra brunnar. Det kan handla om att bygga dammar eller utnyttja befintliga källor men ibland är det bara att borra som är möjligt. Leif upplever att regnen har förändrats bara under hans livstid.

– Regnen har blivit färre, men starkare. Förut visste vi att regnen kommer en viss tid, men nu kan det skilja en månad och har du räknat med regn en viss tid som inte kommer, så kan du förlora hela din skörd.

IAS JOBBAR FRAMFÖR allt i Östafrika och i Sahel-regionen, där det finns länder som befinner sig i en väpnad konflikt. Då satsar man på att hjälpa dem som flyr.

– Har många flyttat till ett läger kan vi bli tillfrågade om att komma och borra några extra hål, så att inte de resurser som fanns för de bofasta blir uttömda. Däremot kan vi inte sätta vårt folk i livsfara och borra mitt i väpnade konflikter, säger Leif.

Även delar av Sverige har extremt låga grundvattennivåer och vissa kommuner har gått ut med bevattningsförbud och ber att man ska spara på vattnet.

– Sverige är ett så privilegierat land, med många sjöar och stora floder, vi har till och med vattenkraft! Men det är ett enormt vattenslöseri här. Vi behöver inte duscha i dricksvatten. En svensk använder 400–600 liter vatten per dag. Och vi dricker bara 3–5 liter. Det ryms i en liten dunk, säger han.

Leif drömmer om att vi skulle bli bättre på att utvinna havsvatten och ta bort saltet där.

– Det finns sådana anläggningar, men de är otroligt dyra. Men tänk vad man kunde göra med hela Östafrikas kust om man kunde utvinna havsvatten där. Och Gotland och Öland skulle aldrig få problem med torka igen!

”Sanningar kan vara svårarrubbade”

”Vem i hela världen kan man lita på?” Så sjöng Hoola Bandoola Band för oss på 1970-talet. En uppstudsigt text skriven av

Mikael Wiehe som ville lära oss att se kritiskt på överheten och inte lita på färdiga sanningar.

Jag tänker på den sången, nynnar på den, när jag läser om vad USA:s president Donald Trump serverar för sanningar om vår tid. Växthuseffekten är bara snack, twittrar han. Det är något Kina hittat på, menar Trump.

Sen sätter han sig ner vid sitt pampiga skrivbord och signerar avtal som ger USA rätt att upphäva redan ingångna avtal – och låtsas som om klimathotet är ”fake news”. I bakgrunden står hans manliga medarbetare med sammanbitna miner.

Vad är det som gör att vissa sanningar inte biter på somliga?

Som journalist har man lärt sig att kritiskt granska de källor man hämtar sina fakta ifrån. Vem kan ha intresse av att detta sägs? Vem vill förhindra att detta sägs? Det är naturligtvis inte alltid lätt att genomskåda avsändarens avsikter, men i vissa fall är det helt uppenbart.

JAG MINNS NÄR en grupp förintelseförnekare plötsligt stod i tv-husets entré och påstod sig ha bevis för att förintelsen inte hade ägt rum. De ville vara med i vårt program och framföra sina åsikter. Den gången var det inte svårt

FOTO: HÅKAN FLÅNK

”Trump kommer med fake news. Och det är lätt att inse i vems intresse han talar.”

att bevisa att de hade fel. Men om det inte finns klara bevis, vad gör man då?

Det du en gång betraktat som en sanning är ofta svårt att ompröva, hur överbevisad du än kan bli. I synnerhet barndomens sanningar, uttalade av någon vuxen du litar på.

En sådan sanning är för mig myten

om äppelkorten. ”Om du äter ett omoget äpple kan du drabbas av barnförslämning”, hette det i min barndom. Jag vet alltså inte om det var fake news men jag är mycket försiktig med omogna äpplen. Det sitter i ryggmärken. Eller myten om kopparkittlarna, som jag har burit med mig hela livet.

Jag tror jag var sju-åtta år när jag som sommarbarn fick vara med om den märkliga upplevelsen första gången: Åsken började mullra, blixtrar korsade himlen och plötsligt ett starkt muller. Min sommarmamma kliver snabbt upp på stolar och plockar ner alla kopparkittlar från överskåpet. Likaså tar hon kopparhinken med källvatten som står invid spisen. Blixtnsnabbt håller hon ut vattnet och kastar ut kittlarna på gruset utanför verandan. Regnet öser ner, det smattar mot kopparkärlen och för varje åskknall trycker jag mig närmare min sommarmamma. Ån i dag kan jag se mig om efter kopparkärl i huset när jag hör att åsken går, för jag vet inte om de verkligen kan leda blixtrar in i huset och orsaka farligheter. Jag vet inte heller om det ligger någon sanning i att man kan få barnförslämning av att äta äppelkort, men jag vet att de sanningar jag fick lära mig i tidiga år är svåra att rubba.

DONALD TRUMP säger att det inte finns någon växthuseffekt. Det finns ingen anledning till oro, menar han. Men den här gången är jag inte lika lätt att övertyga. Trump kommer med fake news. Och det är lätt att inse i vems intresse han talar. Men vår planet kommer inte att klara sig om vi inte ändrar våra levnadsvanor. För våra barn och barnbarns skull ska vi lita på oss själva, vetskapen den här gången – och tro på att en bättre värld är möjlig.

Annika Hagström, mångfacetterad journalist och författare som också producerat dokumentärfilmer och arbetar som programledare.

I Läkarmissionens gåvoshop på nätet går det att köpa produkter som räddar liv.

Gå in på lakarmissionen.se/gavoshop

Skollunch i Bangladesh, 100 kr.

Kockutbildning i Brasilien, 85 kr.

Förskolor i Centralamerika, 230 kr.

Ge bort en lunch eller utbildning

Med Läkarmissionens hjälp får unga möjlighet att gå i skola.

Nu närmar sig terminsstarten för skolor, förskolor och kvällskurser. I Läkarmissionens gåvoshop kan du stödja elever på flera olika sätt.

I vår gåvoshop kan du betala för en skollunch i Bangla-

desh, där barn som tvingas arbeta för familjens försörjning får gå i vår specialskola. Eller ge utsatta kvinnor i Brasilien en möjlighet att utbilda sig på kockskola. Många av dem startar eget efteråt, med tårttillverkning

eller egna lunchserveringar. Pengarna som kvinnorna tjänar kommer sedan deras barn tillgodo.

PÅ DE FÖRSKOLOR i Centralamerika som Läkarmissionen stöder är målgruppen barn vars föräldrar inte kan läsa, skriva eller räkna. Risken är stor att barnen annars ”ärver” analfabetismen

eller får svårt att hänga med i skolan när de jämför sig med de barn som har haft böcker hemma och föräldrar som kan hjälpa till med läxor. Förskolan har visat sig vara betydelsefull för barnens fortsatta utveckling i skolan.

Ge ett barn eller vuxen en bra start på denna hösttermin! Läs mer på lakarmissionen.se

Så handlar du i vår gåvoshop

Det är inte lätt att köpa presenter till den som redan har ”allt”, eller som inte gillar prylar. Då är det perfekt att använda Läkarmissionens fina presentbutik. Där hittar du konkreta hjälpinsatser att ge bort – eller välja när du själv vill ge en gåva till

ett biståndsprojekt. Där finns något för varje plånbok, från 25 kronor och upp. Gåvan gör gott för den som ger, och den som får, samtidigt som den gör stor nytta. Enklast är att beställa via vår hemsida, lakarmissionen.se/gavoshop. Välj vilket projekt du vill stödja, och belopp. Följ sedan instruktionerna för betalning.

Du kan betala via din internetbank, med bankkort eller med inbetalningskort. Ange om du vill ha ett gåvobevis och lägg då in din personliga hälsning. Gåvobeviset kan du få som en pdf att mejla vidare eller att skriva ut. Du kan även välja att beställa ett gåvobevis som trycks och skickas till den adress du anger.

Lätt

2	3		6		7	5
	4		8		7	2
		6				3
	2	5	3	4	9	8
					9	2
3				8		7
6	7	9			4	
	2		6	5		8
		2	4		5	

Medelsvår

		5		3	6		8
		9	8			3	1
3							
		4			5		3
	5			8	1		4
		1	6		9	5	2
1							6
		6	5		4		3
	8		7				9

Fyll i de tomma rutorna så att alla siffror från 1-9 finns med i varje lodrät och vågrät rad, samt i varje fält med 9 rutor.

Krysslösning juni

Här är det rätta svaret på korsordet i juni numret 2017. Ett stort grattis till Bengt-Åke Leijon, Lund, Rodhe Green, Malå och Birgitta Rosengren, Falkenberg.

TACK FÖR DIN GÅVA!

Vi vill tacka er, alla Läkarmissionens givare, som är med och förändrar framtiden för utsatta människor.

FOTO: HÅKAN FLANK

Konstruktion: Text & Bild Lars Fridestig

Klipp ut och skicka!

SVENSKA JOURNALEN

Ges ut av Läkarmissionen och är en organisations- och medlemstidning.

Direktor: Johan Lilja

Ansvarig utgivare: Conny Sjöberg

Information: Eva Nordenstam von Delwig

Bistandsprojekt: Helena Höij
 Medlems- och givarservice: info@lakarmissionen.se
 Postadress: Läkarmissionen, 162 88 Vällingby
 Telefon: 08-620 02 00 växel
 Hemsida: www.lakarmissionen.se
 Produktion: Swedmedia

Redaktör: Therese Peterson
 Redigering: Peter Wickberg
 Omslagsfoto: Natanael Johansson
 Postadress: Swedmedia/ Svenska Journalen, 105 36 Stockholm
 e-postadress: svenskajournalen@swedmedia.se

Annonsbokning: Dicran Sarafian dicran.sarafian@lakarmissionen.se
 Tryckeri: V-TAB, Vimmerby

Gåvor till Läkarmissionen på plusgiro 90 00 21 -7
 Swish: 90 00 217
 SMS: Skicka LM100 till 729 72 så bidrar du med 100 kronor.

Augustikrysset

Du behöver inte skicka in hela krysset. Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till: Swedmedia, 105 36 Stockholm. Märk kuvertet "Journalenkrysset nummer 4, 2017". Senast den 25 augusti vill vi ha ditt svar. De tre först öppnade rätta lösningarna vinner Himlen kan vänta av Lotta Gray.

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

Foto: Albert Gonzalez Ferran, MEDAIR

Det finns val som ingen förälder ska behöva göra.

Vi är i Sydsudan, mitt i den pågående hungerkatastrofen. Många beskriver outhärdliga situationer, där föräldrar till och med tvingas välja vilket av deras barn som ska få den lilla mat som finns.

Vi behöver ditt stöd för att hjälpa fler familjer genom den akuta hungerkrisen. Din gåva gör det möjligt för fler mammor att ge mat till sina barn.

Varenda krona räknas! Ge din gåva på PG 90 00 21-7

eller swisha valfritt belopp till 90 00 217.

Läkarmissionen

lakarmissionen.se